

**DVOJJAZYČNÁ
KNIHA
PRO MÍRNĚ
POKROČILÉ ★★**

Australian Legendary Tales

Jonat K. Langloh Parker

Australské legendy

Pro výuku upravil kolektiv Anglictina.com

**27 příběhů australských
domorodců kmene Narran**

- český překlad na protější straně
- slovní spojení a regionální zajímavosti
- okomentované mluvnické jevy
- glosář domorodých názvů

MP3

Text vyprávěný rodilým mluvčím

edika. @anglictina.com

kolektiv Anglictina.com

Austrálské legendy

**Edika
Brno
2014**

Austrálské legendy

kolektiv Anglictina.com

Překlad: Jitka Drahokoupilová

Ilustrace a sazba: Cyril Kozák

Jazykové komentáře: Lucie Poslušná (u Austrálců částečně i Jitka Drahokoupilová)

Nahrávka: Angelo Franklin

Obálka: Martin Sodomka

Odpovědný redaktor: Ondřej Jirásek

Technický redaktor: Jiří Matoušek

Objednávky knih:

www.albatrosmedia.cz

eshop@albatrosmedia.cz

bezplatná linka 800 555 513

ISBN 978-80-266-0585-0

Vydalo nakladatelství Edika v Brně roku 2014 ve společnosti Albatros Media a. s. se sídlem Na Pankráci 30, Praha 4. Číslo publikace 18 847.

© Albatros Media a. s. / Anglictina.com s.r.o. Všechna práva vyhrazena. Žádná část této publikace nesmí být kopírována a rozmnožována za účelem rozšiřování v jakékoli formě či jakýmkoli způsobem bez písemného souhlasu vydavatele.

1. vydání

ALBATROS MEDIA a.s.

Předmluva

.....

Brzy se začtete do pozoruhodných příběhů australských domorodců kmene Narran, kteří si říkají *Nungáburáové* (Noongahburrahs). Na poslední chvíli tyto příběhy koncem 19. století pro nás zachránila paní Catherine (Katie) Langloh Parkerová (1856 – 1940), která se svým manželem mezi domorodci žila dvacet let.

Dostanete se do světa, kde lidé žijí jednoduchým způsobem a pomocí jednoduchých nástrojů dennodenně shánějí potravu, aby přežili. Uvidíte, jak, často pomocí lsti, jedni bojují proti druhým anebo s přírodními živly a snaží se je ovlivnit magií. Setkáte se se zvířaty a ptáky pro nás exotickými, jako jsou například ježura, klokan, či emu, poznáte typická nebo oblíbená jídla domorodců a způsob, jak je připravují. Budete uvedeni do jejich slavností a obřadů s písněmi, tanci a vždy k nim vhodnými oděvy. Dozvíte se, jak vzniklo mnoho zvířat a ptáků, dokonce souhvězdí, a jak jsou svými vlastnostmi svázáni s lidmi. Jsou to příběhy mnohdy drsné, stejně jako je drsná australská příroda.

V názvu Austrálské legendy není překlep. Chceme odlišit domorodce, tedy Australce neboli Aborigines od bílých přistěhovalců na jižní kontinent – Australanů.

Domorodé názvy si snáze osvojíte pomocí slovníčku na konci knihy. Tam také naleznete stručný přehled anglické gramatiky a výběr zajímavých slovních či mluvnických obrátů z každé kapitoly. Anglický text si můžete poslechnout na přiloženém CD.

Přejeme hezké počtení!

1.
Dinewan the Emu,
and Goomblegubbon the Bustard /
Emu Dinewan a drop Gumblegubon

Dinewan the emu, being the largest bird, was acknowledged as king by the other birds. The Goomblegubbons, the bustards, were jealous of the Dinewans. Particularly was Goomblegubbon, the mother, jealous of the Dinewan mother. She would watch with envy the high flight of the Dinewans, and their swift running. And she always fancied that the Dinewan mother flaunted her superiority in her face, for whenever Dinewan alighted near Goomblegubbon, after a long, high flight, she would flap her big wings and begin booing in her pride, not the loud booing of the male bird, but a little, triumphant, satisfied booing noise of her own, which never failed to irritate Goomblegubbon when she heard it.

Goomblegubbon used to wonder how she could put an end to Dinewan's supremacy. She decided that she would only be able to do so by injuring her wings and checking her power of flight. But the question that troubled her was how to effect this end. She knew she would gain nothing by having a quarrel with Dinewan and fighting her, for no Goomblegubbon would stand any chance against a Dinewan. There was evidently nothing to be gained by an open fight. She would have to effect her end by cunning.

One day, when Goomblegubbon saw in the distance Dinewan coming towards her, she squatted down and doubled in her wings in such a way as to look as if she had none. After Dinewan had been

Emu Dinewan byl jako největší pták považován za ptačího krále. Dropi Gumblegubonové na Dinewany žárlili. Obzvlášť žárlila matka Gumblegubonů na dinewanskou matku. Závistivě hleděla, jak vysoko Dinewanové létají a jak rychle běhají. Vždycky jí připadalo, že se jí matka Dinewanů chlubí povýšeně do tváře, protože kdykoli se po dlouhém vysokém letu Dinewanové snesli blízko Gumblegubonů, mávala svými velkými křídly a začala se naparovat. Ne hlasitě jako mužští, ale slabě, vítězně, spokojeně svým vychloubačným zvukem, který vždycky bezpečně Gumblegubonku, kdykoli ho uslyšela, rozčilil.

Gumblegubonka přemýšlela, jak by dinewanské povýšenosti udělala konec. Napadlo ji, že bude schopna to provést jedinečně tak, že jí poraní křídla a vyzkouší, jak bude schopna létat. Ale znepokojovala ji otázka, jak toho dosáhnout. Věděla, že když se s Dinewankou pohádá a popere, ničeho nedosáhne, protože Gumbleguboni proti Dinewanům nemají šanci. Otevřeným bojem rozhodně ničeho nedosáhne. Musí na to jít mazaně.

Jednoho dne, když Gumblegubonka uviděla, jak k ní z dálky přichází Dinewanka, skrčila se a složila křídla tak, že to vypadalo, jako by žádná neměla. Když s ní Dinewanka chvíli mluvila,

talking to her for some time, Goomblegubbon said: "Why do you not imitate me and do without wings? Every bird flies. The Dinewans, to be the king of birds, should do without wings. When all the birds see that I can do without wings, they will think I am the cleverest bird and they will make a Goomblegubbon king."

"But you have wings," said Dinewan.

"No, I have no wings." And indeed she looked as if her words were true, so well were her wings hidden, as she squatted in the grass. Dinewan went away after awhile, and thought much of what she had heard. She talked it all over with her mate, who was as disturbed as she was. They made up their minds that it would never do to let the Goomblegubbons reign in their stead, even if they had to lose their wings to save their kingship.

At length they decided on the sacrifice of their wings. The Dinewan mother showed the example by persuading her mate to cut off hers with a comeboo or stone tomahawk, and then she did the same to his. As soon as the operations were over, the Dinewan mother lost no time in letting Goomblegubbon know what they had done. She ran swiftly down to the plain on which she had left Goomblegubbon, and, finding her still squatting there, she said: "See, I have followed your example. I have now no wings. They are cut off."

"Ha! ha! ha!" laughed Goomblegubbon, jumping up and dancing round with joy at the success of her plot. As she danced round, she spread out her wings, flapped them, and said: "I have taken you in, old stumpy wings. I have my wings yet. You are fine birds, you Dinewans, to be chosen kings, when you are so easily taken in. Ha! ha! ha!" And, laughing derisively, Goomblegubbon flapped her wings right in front of Dinewan, who rushed towards her to chastise her treachery. But Goomblegubbon flew away, and, alas! the now wingless Dinewan could not follow her.

Brooding over her wrongs, Dinewan walked away, vowing she would be revenged. But how? That was the question which she and her mate failed to answer for some time. At length the Dinewan

Gůmblegubonka řekla: „Proč mě nenapodobíš a nejsi bez křídel? Všichni ptáci létají. Dinewanové, aby byli ptačími králi, nemají mít křídla. Když všichni ptáci uvidí, že křídla nemám, pomyslí si, že jsem nejchytřejší pták a udělají z Gůmblegubonů krále.“

„Ale ty máš křídla,“ řekla Dinewanka.

„Ne, já žádná křídla nemám.“ A skutečně vypadala, jako by mluvila pravdu. Tak dobře křídla skryla, jak se tak krčila v trávě. Dinewanka za chvíli odešla a hodně o tom, co slyšela, přemýšlela. Promluvila si o tom s druhem, který byl stejně znepokojený jako ona. Rozhodli se, že nikdy nedopustí, aby namísto nich kralovali Gůmbleguboni, i kdyby pro záchranu svého kralování ztratili křídla.

Nakonec se rozhodli svá křídla obětovat. Matka Dinewanů šla příkladem, že přesvědčila svého druha, aby jí křídla usekl kombů, neboli kamenným tomahavkem, a pak totéž udělala jemu. Hned, jak to bylo hotovo, matka Dinewanka neztrácela čas a šla Gůmblegubonce povědět, co udělali. Našla ji ještě tiše sedící skrčenou a řekla: „Podívej se, následovala jsem tvého příkladu. Teď žádná křídla nemám. Jsou useknuta.“

„Ha! ha! ha!“ směla se Gůmblegubonka, skákala a tančila kolem radostí z toho, jak se jí lest podařila. A jak tam tak tančila, rozprostřela křídla, zamávala s nimi a řekla: „Přelstila jsem tě, ty stará pahýlovice. Já pořád křídla mám. To jste pěkní ptáci, vy Dinewanové, že byste měli být zvoleni králi, když se tak snadno necháte napálit. Ha! ha! Ha!“ A Gůmblegubonka s posměchem mávala křídly přímo před Dinewankou, která se k ní hnala, aby její zradu potrestala. Ale Gůmblegubonka odletěla pryč a běda! Bez-křídlá Dinewanka ji teď nemohla dohnat.

Skličená křivdou Dinewanka odcházela a přísahala, že se pomstí. Ale jak? To byla otázka, kterou se svým druhem po jistou

mother thought of a plan and prepared at once to execute it. She hid all her young Dinewans but two, under a big salt bush. Then she walked off to Goomblegubbons' plain with the two young ones following her. As she walked off the morilla ridge, where her home was, on to the plain, she saw Goomblegubbon out feeding with her twelve young ones.

After exchanging a few remarks in a friendly manner with Goomblegubbon, she said to her, "Why do you not imitate me and only have two children? Twelve are too many to feed. If you keep so many they will never grow big birds like the Dinewans. The food that would make big birds of two would only starve twelve." Goomblegubbon said nothing, but she thought it might be so. It was impossible to deny that the young Dinewans were much bigger than the young Goomblegubbons, and, discontentedly, Goomblegubbon walked away, wondering whether the smallness of her young ones was owing to the number of them being so much greater than that of the Dinewans. It would be grand, she thought, to grow as big as the Dinewans. But she remembered the trick she had played on Dinewan, and she thought that perhaps she was being fooled in her turn. She looked back to where the Dinewans fed, and as she saw how much bigger the two young ones were than any of hers, once more mad envy of Dinewan possessed her. She determined she would not be outdone. Rather would she kill all her young ones but two. She said, "The Dinewans shall not be the king birds of the plains. The Goomblegubbons shall replace them. They shall grow as big as the Dinewans, and shall keep their wings and fly, which now the Dinewans cannot do." And straightway Goomblegubbon killed all her young ones but two. Then back she came to where the Dinewans were still feeding. When Dinewan saw her coming and noticed she had only two young ones with her, she called out: "Where are all your young ones?"

Goomblegubbon answered, "I have killed them, and have only two left. Those will have plenty to eat now, and will soon grow as big as your young ones."

dobu neuměli zodpovědět. Nakonec matka Dinewanů vymyslela plán a hned se ho chystala uskutečnit. Všechny své mladé Dinewany až na dva schovala pod velkou lebedu. Pak se dvěma mladými, kteří šli za ní, odešla na pláň Gůmblegubonů. Když z hřebene morila, kde přebývala, přišla na pláň, uviděla Gůmblegubonku, jak venku krmit svých dvanáct mlád'at.

Když s Gůmblegubonkou přátelsky prohodila pár slov, řekla jí: „Proč mě nenapodobíš a nemáš jen dvě děti? Dvanáct je na krmení moc. Když si jich budeš držet tolik, nikdy z nich nevyrostou tak velcí ptáci jako Dinewani. Jídlo, které vykrmí dva velké ptáky, bude pro dvanáct jen hladové.“ Goomblegubonka nic neřekla, ale pomyslela si, že to tak je. Nebylo možné popřít, že mladí Dinewani jsou mnohem větší než mladí Gůmbleguboni, a tak Gůmblegubonka znepokojeně odešla a přemýšlela, jestli drobnost jejích mlád'at je způsobena tím, že je jich o tolik víc než Dinewanů. Bylo by nádherné vyrůst tak jako Dinewani. Ale vzpomněla si na to, jak Dinewanku podvedla, a napadlo ji, že ona ji napálila na oplátku. Ohlédla se, kde se Dinewani pasou, a když viděla, o co větší ta dvě mlád'ata jsou než kterékoli její, znovu ji popadla zuřivá závist vůči Dinewanům. Rozhodla se, že se nenechá předstihnout. Raději všechna svá mlád'ata až na dvě zabije. Řekla: „Dinewanové nebudou ptačími králi plání. Místo nich to budou Gůmblegubonové. Vyrostou tak jako Dinewanové, nechají si křídla a budou létat, což teď Dinewanové nemohou.“ A Gůmblegubonka hned všechna svá mlád'ata až na dvě zabila. Pak šla zpátky tam, kde se ještě Dinewani pásli. Když ji Dinewanka uviděla přicházet a všimla si, že má s sebou jen dvě mlád'ata, zavolala: „Kde jsou všechna tvá mlád'ata?“

Gůmblegubonka odpověděla: „Zabila jsem je a nechala jen dvě. Ta budou mít teď spoustu jídla a brzy vyrostou tak jako tvá mlád'ata.“

“You cruel mother to kill your children. You greedy mother. Why, I have twelve children and I find food for them all. I would not kill one for anything, not even if by so doing I could get back my wings. There is plenty for all. Look at the emu bush how it covers itself with berries to feed my big family. See how the grasshoppers come hopping round, so that we can catch them and fatten on them.”

“But you have only two children.”

“I have twelve. I will go and bring them to show you.” Dinewan ran off to her salt bush where she had hidden her ten young ones. Soon she was to be seen coming back. Running with her neck stretched forward, her head thrown back with pride, and the feathers of her boobootella swinging as she ran, booming out the while her queer throat noise, the Dinewan song of joy, the pretty, soft-looking little ones with their zebra-striped skins, running beside her whistling their baby Dinewan note. When Dinewan reached the place where Goomblegubbon was, she stopped her booing and said in a solemn tone, “Now you see my words are true, I have twelve young ones, as I said. You can gaze at my loved ones and think of your poor murdered children. And while you do so I will tell you the fate of your descendants for ever. By trickery and deceit you lost the Dinewans their wings, and now for evermore, as long as a Dinewan has no wings, so long shall a Goomblegubbon lay only two eggs and have only two young ones. We are quits now. You have your wings and I my children.”

And ever since that time a Dinewan, or emu, has had no wings, and a Goomblegubbon, or bustard of the plains, has laid only two eggs in a season.

„Ty krutá matko, která zabíjí svá mlád'ata. Ty nenasytná matko. Já mám dvanáct dětí a nacházím pro všechny jídlo. Za nic bych je nezabila, i kdybych za to mohla získat zpět svá křídla. Je tu dost pro všechny. Podívej se na krtičník, jak je plný bobulí, aby nakrmil mou velkou rodinu. Podívej, jak kolem skáčou kobylky, abychom je mohli pochytnat a nakrmit se jimi.“

„Ale máš jen dvě děti.“

„Mám jich dvanáct. Půjdu a přivedu ti je ukázat.“ Dinewanka odběhla ke své lebedě, kde měla schovaných svých deset mlád'at. Brzy bylo vidět, jak se vrací. Běžela s krkem nataženým dopředu, hlavou hrdě hozenou dozadu. Jak běžela, houpala se pera její bůbůtely. Vydávala svůj podivný hrdelní zvuk, dinewanskou píseň radosti. Hezká měkoučká mlád'ata se svou pruhovanou kůží běžela vedle ní a vydávala pisklavý dětský dinewanský tón. Když Dinewanka doběhla na místo, kde byla Gumblegubonka, přestala vydávat zvuk a řekla slavnostně: „Teď vidíš, že jsou má slova pravdivá. Má dvanáct mlád'at, jak jsem řekla. Můžeš na mé miláčky zírat a myslet na své ubohé zavražděné děti. A mezitím ti povím, jaký bude navždy úděl tvých potomků. Lstí a podvodem jsi způsobila, že Dinewani ztratili křídla a nyní navždy, tak dlouho, jak Dinewan nebude mít křídla, tak dlouho bude Gumblegubon klást jen dvě vejce a mít jen dvě mlád'ata. Teď jsme vyrovnány. Ty máš křídla a já děti.“

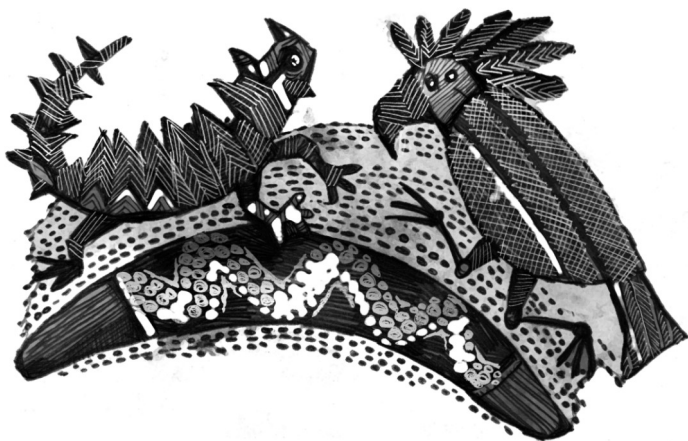
A od té doby Dinewan, čili emu, nemá křídla a Gumblegubon, čili drop, klade jen dvě vejce za sezónu.

2.

The Galah, and Oolah the Lizard / Gala a ještěrka Úla

Oolah the lizard was tired of lying in the sun, doing nothing. So he said, "I will go and play." He took his boomerangs out, and began to practise throwing them. While he was doing so a Galah came up, and stood near, watching the boomerangs come flying back, for the kind of boomerangs Oolah was throwing were the bubberahs. They are smaller than others, and more curved, and when they are properly thrown they return to the thrower, which other boomerangs do not.

Oolah was proud of having the gay Galah to watch his skill. In his pride he gave the bubberah an extra twist, and threw it with all his might. Whizz, whizzing through the air, back it came, hitting, as it passed her, the Galah on the top of her head, taking both feathers and skin clean off. The Galah set up a hideous, cawing, croaking shriek, and flew about, stopping every few minutes to knock her head on the ground like a mad bird. Oolah was so frightened when he saw what he had done, and noticed that the blood was flowing from the Galah's head, that he glided away to hide under a bindeah bush. But the Galah saw him. She never stopped the hideous noise she was making for a minute, but, still shrieking, followed Oolah. When she reached the bindeah bush she rushed at Oolah, seized him with her beak, rolled him on the bush until every bindeah had made a hole in his skin. Then she rubbed his skin with her own bleeding head.

Ještěrka Úla se už z ležení na slunci a nicnedělání nudila. Řekla: „Půjdu si hrát.“ Vytáhla bumerangy a zkoušela s nimi házet. Mezi tím přišla Gala a zastavila se poblíž. Dívala se, jak se bumerangy vrací, protože druh bumerangů, který Úla používala, byly bubery. Ty jsou menší než ostatní a více zahnuté, a když se správně hodí, vrátí se k tomu, kdo je hodil, což jiné bumerangy nedělají.

Úla byla pyšná, že veselá Gala pozoruje, jak je zručná. Ve své pýše hodila celou svou silou buberu točeně. Bzz, bzz vzduchem, vrátila se, a jak letěla kolem Galy, uhodila ji do temene hlavy a vzala s sebou pera a kůži. Gala odporně zakrákala a létala okolo, každou chvíli se zastavila a klovala do země jako šílená. Když Úla uviděla, co udělala, a všimla si, že z hlavy Galy teče krev, byla tak vyděšená, že se vytratila a schovala pod trnitý keř bindea. Ale Gala ji viděla. Ani na chvíli nepřestala vydávat odporný zvuk a s vřiskem Úlu pronásledovala. Když se dostala ke keři bindea, hnala se na Úlu, chytla ji do zobáku, a válela po keři, až jí každý trn do kůže udělal díru. Pak třela ještěřčinu kůži svou krvácející hlavou.

“Now then,” she said, “you Oolah shall carry bindeahs on you always, and the stain of my blood.”

“And you,” said Oolah, as he hissed with pain from the tingling of the prickles, “shall be a bald-headed bird as long as I am a red prickly lizard.”

So to this day, underneath the Galah’s crest you can always find the bald patch which the bubberah of Oolah first made. And in the country of the Galahs are lizards coloured reddish brown, and covered with spikes like bindeah prickles.

„Tak teď, Úlo,“ řekla, „budeš na sobě pořád nosit trny a skvrny od mé krve.“

„A ty,“ řekla Úla, jak syčela bolestí od bodání ostnů, „budeš tak dlouho holohlavým ptákem, jak dlouho já budu rudou ještěrkou s bodlinami.“

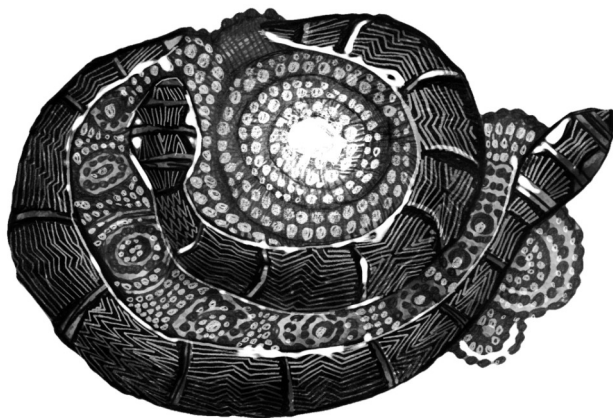
A tak můžete dodnes pod hřebenem Galy najít holou skvrnu, kterou udělala bubera Úly. A v zemi Galy jsou ještěrky zabarveny do rudohněda a pokryty trny, jaké mají ostny keře bindea.

3.

Bahloo the Moon and the Daens / Měsíc Bálů a Daenové

Bahloo the moon looked down at the earth one night, when his light was shining quite brightly, to see if any one was moving. When the earth people were all asleep was the time he chose for playing with his three dogs. He called them dogs, but the earth people called them snakes, the death adder, the black snake, and the tiger snake. As he looked down on to the earth, with his three dogs beside him, Bahloo saw about a dozen daens, or black fellows, crossing a creek. He called to them saying, "Stop, I want you to carry my dogs across that creek." But the black fellows, though they liked Bahloo well, did not like his dogs, for sometimes when he had brought these dogs to play on the earth, they had bitten not only the earth dogs but their masters; and the poison left by the bites had killed those bitten. So the black fellows said, "No, Bahloo, we are too frightened; your dogs might bite us. They are not like our dogs, whose bite would not kill us."

Bahloo said, "If you do what I ask you, when you die you shall come to life again, not die and stay always where you are put when you are dead. See this piece of bark. I throw it into the water." And he threw a piece of bark into the creek. "See it comes to the top again and floats. That is what would happen to you if you would do what I ask you: first under when you die, then up again at once. If you will not take my dogs over, you foolish daens, you will die like this," and

Měsíc Bálů shlížel jedné noci na zemi. Jeho světlo svítilo jasně, aby viděl, jestli se někdo hýbe. Když všichni lidé země spali, byl čas, kdy si hrál se svými třemi psy. Říkal jim psi, ale lidé jim říkali hadi – zmije, černý had a tygří had. Jak se díval na zem, se svými třemi psy u sebe, uviděl Bálů asi tucet daenů, neboli černých chlapců, jak přecházejí říčku. Zavolal na ně: „Zastavte, chci, abyste přes tu říčku přenesli mé psy.“ Ale černí chlapci, i když měli Bálů moc rádi, neměli rádi jeho psy. Někdy totiž, když ty psy přivedl na zem, aby si hráli, nekousli jen pozemské psy, ale i jejich pány, a jed, který v tom kousnutí byl, uštknuté zabíjel. A tak černí chlapci řekli: „Ne, Bálů, moc se bojíme. Tví psi nás mohou kousnout. Nejsou jako naši psi, jejichž kousnutí nás nezabije.“

Bálů řekl: „Když uděláte, co vám řeknu, tak až zemřete, zase budete vzkříšeni k životu a nezůstanete tam, kam jste položeni, když zemřete. Podívejte se na tenhle kousek kůry. Hodím ji do vody.“ A hodil kousek kůry do říčky. „Podívejte, vyplave na povrch a vznáší se. To se stane vám, když uděláte, co vám řeknu: nejdřív dolů, když zemřete, a pak hned znovu nahoru. Když mé psy nepřenesete, vy hloupí daenové, zemřete takhle,“ a hodil do říčky kámen, který

he threw a stone into the creek, which sank to the bottom. “You will be like that stone, never rise again, Wombah daens!”

But the black fellows said, “We cannot do it, Bahloo. We are too frightened of your dogs.”

“I will come down and carry them over myself to show you that they are quite safe and harmless.” And down he came, the black snake coiled round one arm, the tiger snake round the other, and the death adder on his shoulder, coiled towards his neck. He carried them over. When he had crossed the creek he picked up a big stone, and he threw it into the water, saying, “Now, you cowardly daens, you would not do what I, Bahloo, asked you to do, and so forever you have lost the chance of rising again after you die. You will just stay where you are put, like that stone does under the water, and grow, as it does, to be part of the earth. If you had done what I asked you, you could have died as often as I die, and have come to life as often as I come to life. But now you will only be black fellows while you live and bones when you are dead.”

Bahloo looked so cross, and the three snakes hissed so fiercely, that the black fellows were very glad to see them disappear from their sight behind the trees. The black fellows had always been frightened of Bahloo’s dogs, and now they hated them, and they said, “If we could get them away from Bahloo we would kill them.” And thenceforth, whenever they saw a snake alone they killed it. But Bahloo only sent more, for he said, “As long as there are black fellows there shall be snakes to remind them that they would not do what I asked them.”

klesl ke dnu. „Budete jako tenhle kámen a nikdy nevstanete. Wombá daenové!“

Ale černí chlapci řekli: „Nemůžeme to udělat, Bálů. Příliš se tvých psů bojíme.“

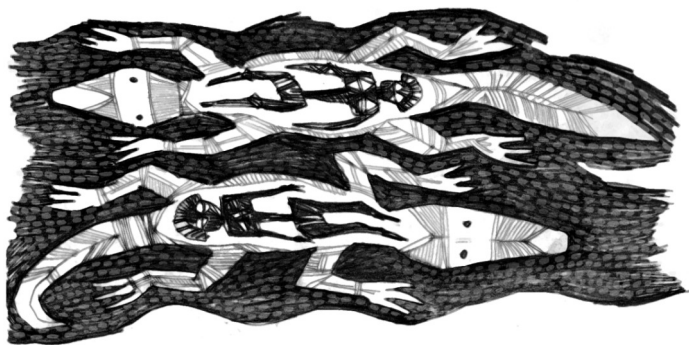
„Sejdu dolů a sám je přenesu, abych vám ukázal, že jsou úplně bezpeční a neškodní.“ A sestoupil dolů s černým hadem otočeným kolem jedné paže, tygřím hadem kolem druhé a zmijí na rameni, vinoucí se k jeho šíji. Přenesl je. Když přešel říčku, vzal velký kámen, a hodil ho do vody se slovy: „A teď, vy zbabělí daenové. Neudělali jste to, o co jsem vás já, Bálů, požádal, tak jste navždy ztratili naději na vzkříšení po smrti. Zůstanete tam, kam vás položí, jako ten kámen pod vodou. A stanete se, jako on, částí země. Kdybyste byli udělali, o co jsem vás požádal, mohli byste umírat tak často jako já a povstávat k životu tak často jako já. Ale teď budete jen černí chlapci, dokud žijete, a kosti, až zemřete.“

Bálů se díval tak zle a ti tři hadi syčeli tak divoce, že byli černí chlapci rádi, když je viděli mizet z dohledu za stromy. Černí chlapci měli vždycky ze psů Bálů strach a teď je nenáviděli a řekli: „Kdyby se nám podařilo dostat je od Bálů, zabijeme je.“ A od té doby, kdykoli uviděli samotného hada, zabili ho. Ale Bálů jich jen poslal víc, protože řekl: „Tak dlouho, dokud budou černí hoši, budou taky hadi, aby jim připomínali, že neudělali, o co jsem je požádal.“

4.

The Origin of the Narran Lake / Vznik jezera Naran

Old Byamee said to his two young wives, Birrahgnooloo and Cunnumbeillee, “I have stuck a white feather between the hind legs of a bee, and am going to let it go and then follow it to its nest, that I may get honey. While I go for the honey, go you two out and get frogs and yams, then meet me at Coorigel Spring, where we will camp, for sweet and clear is the water there.” The wives, taking their yam sticks, went out as he told them. Having gone far, and dug out many yams and frogs, they were tired when they reached Coorigel, and, seeing the cool, fresh water, they longed to bathe. But first they built a bough shade, and there left their yams and frogs they had found. When their camp was ready for the coming of Byamee, who having wooed his wives with a nullah-nullah, kept them obedient by fear of the same weapon, then went the girls to the spring to bathe. Gladly they plunged in, having first divested themselves of their goomillahs, which they were still young enough to wear, and which they left on the ground near the spring. Scarcely were they enjoying the cool rest the water gave their hot, tired limbs, when they were seized and swallowed by two kurreahs. Having swallowed the girls, the kurreahs dived into an opening in the side of the spring, which was the entrance to an underground watercourse leading to the Narran River. Through this passage they went, taking all the water from the spring with them into the Narran, whose course they also dried as they went along.

Starý Bajamí řekl svým dvěma mladým ženám, Birágnůlů a Kanimbeilí: „Strčil jsem bílé pírkó mezi zadní nohy včely. Nechám ji letět a pak ji budu sledovat do úlu, abych dostal med. Zatímco já půjdu pro med, vy dvě jděte pro žáby a yamy a sejděme se u pramene Kûridžel, kde se utáboříme, protože tam je sladká a čistá voda.“ Ženy vzaly hůlky na yamy a vyšly, jak jim řekl. Odešly daleko a vykopaly mnoho yamů a žab. Když došly ke Kûridželu, byly unavené, a když spatřily chladnou svěží vodu, chtěly se vykoupat. Nejdřív ale postavily zástěnu z větví a tam nechaly yamy a žáby, které našly. Když měly tábořiště nachystané, aby přišel Bajamí, který své ženy vábil pomocí nula-nula a zároveň je strachem ze stejné zbraně udržoval v poslušnosti, šly se dívky vykoupat do pramene. Poté, co si svlékly gûmily, které stále pro své mládí nosily, a nechaly je na zemi u pramene, s radostí se ponořily. Sotva si užily chladivý odpočinek, který voda poskytla jejich rozpáleným unaveným údům, popadly a spolklly je dvě kjurey. Kjurey, poté, co dívky spolklly, ponořily se do otvoru u pramene, což byl vstup do podzemního řečiště vedoucího do řeky Naran. Tou chodbu proplouvaly a braly s sebou všechnu vodu z pramene do Naranu, jehož tok přitom také vysušily.

Meantime Byamee, unwitting the fate of his wives, was honey hunting. He had followed the bee with the white feather on it for some distance; then the bee flew on to some flowers, and would move no further. Byamee said, "Something has happened, or the bee would not stay here and refuse to be moved on towards its nest. I must go to Coorigel Spring and see if my wives are safe. Something terrible has surely happened." And Byamee turned in haste towards the spring. When he reached there he saw the bough shed his wives had made, he saw the yams they had dug from the ground, and he saw the frogs, but Birrahgnooloo and Cunnunbeillee he saw not. He called aloud for them. But no answer. He went towards the spring; on the edge of it he saw the goomillaahs of his wives. He looked into the spring and, seeing it dry, he said, "It is the work of the kurreahs; they have opened the underground passage and gone with my wives to the river, and opening the passage has dried the spring. Well do I know where the passage joins the Narran, and there will I swiftly go." Arming himself with spears he started in pursuit. He soon reached the deep hole where the underground channel of the Coorigel joined the Narran. There he saw what he had never seen before, namely, this deep hole dry. And he said: "They have emptied the holes as they went along, taking the water with them. But well know I the deep holes of the river. I will not follow the bend, thus trebling the distance I have to go, but I will cut across from big hole to big hole, and by so doing I may yet get ahead of the kurreahs." On swiftly sped Byamee, making short cuts from big hole to big hole, and his track is still marked by the morilla ridges that stretch down the Narran, pointing in towards the deep holes. Every hole as he came to it he found dry, until at last he reached the end of the Narran; the hole there was still quite wet and muddy, then he knew he was near his enemies, and soon he saw them. He managed to get, unseen, a little way ahead of the kurreahs. He hid himself behind a big dheal tree. As the kurreahs came near they separated, one turning to go in another direction. Quickly Byamee hurled one spear after another, wounding both kurreahs, who

Mezitím Bajamí, nic netušící o osudu svých žen, sháněl med. Zpovzdálí sledoval včelu s bílým pírkem. Pak včela slétla na několik květín a už se nepohnula. Bajamí si řekl: „Něco se stalo, protože jinak by tam ta včela tak dlouho nezůstávala a letěla by do úlu. Musím jít k prameni Kûridželu a podívat se, jestli jsou mé ženy v pořádku. Jistě se stalo něco strašného.“ A Bajamí se rychle otočil a spěchal k prameni. Když tam došel, uviděl zástěnu z větví, kterou udělaly jeho ženy, uviděl yamy, které vytáhly ze země, a uviděl žáby. Birahgnûlû a Kaninbeilí však neviděl. Hlasitě je volal. Žádná odpověď. Šel k prameni. Na jeho okraji uviděl gûmily svých žen. Podíval se do pramene, a když zjistil, že je suchý, řekl: „To je práce kjurejí. Otevřely vstup do podzemí a odnesly mé ženy k řece. Otevření cesty vysušilo pramen. Já dobře vím, kde se chodba spojuje s Naranem a rychle tam půjdu.“ Ozbrojl se oštěpy a vydal se je pronásledovat. Brzy došel k hluboké díře, kde se podzemní kanál Kûridželu spojoval s Naranem. Tam spatřil, co nikdy předtím neviděl: tu hlubokou díru suchou. A řekl: „Jak šli kolem, vysušili díry a vodu vzali s sebou. Ale já dobře znám hluboké díry řeky. Nepůjdu za ohyb, to by byla trojnásobná vzdálenost, ale zkrátím si to od velké díry k velké díře a tak si kjureje nadběhnu.“ Bajamí uháněl, dělal zkratky od jedné velké díry k druhé a jeho trasa je stále vidět na hřebenech morily, které se táhnou dolů k Naranu a míří k hlubokým děrám. Každou díru, ke které přišel, našel suchou, až nakonec dosáhl konce Naranu. Díra tam byla ještě docela mokrá a bahnitá, takže věděl, že je blízko svých nepřátel. Brzo je uviděl. Podařilo se mu nepozorovaně trochu kjureje předstihnout. Schoval se za velký strom dhíl. Když se kjureje přiblížily, oddělily se, jedna se otočila jiným směrem. Bajamí rychle mrštil kopím, jedním za druhým, zranil obě kjureje, které se svíjely bolestí a šlehaly zuřivě

writhed with pain and lashed their tails furiously, making great hollows in the ground, which the water they had brought with them quickly filled. Thinking they might again escape him, Byamee drove them from the water with his spears, and then, at close quarters, he killed them. And ever afterwards at flood time, the Narran flowed into this hollow which the kurreahs in their writhings had made.

When Byamee saw that the kurreahs were quite dead, he cut them open and took out the bodies of his wives. They were covered with wet slime, and seemed quite lifeless; but he carried them and laid them on two nests of red ants. Then he sat down at some little distance and watched them. The ants quickly covered the bodies, cleaned them rapidly of the wet slime, and soon Byamee noticed the muscles of the girls twitching. "Ah," he said, "there is life, they feel the sting of the ants."

Almost as he spoke came a sound as of a thunder-clap, but the sound seemed to come from the ears of the girls. And as the echo was dying away, slowly the girls rose to their feet. For a moment they stood, a dazed expression on their faces. Then they clung together, shaking as if stricken with a deadly fear. But Byamee came to them and explained how they had been rescued from the kurreahs by him. He bade them to beware of ever bathing in the deep holes of the Narran, lest such holes be the haunt of kurreahs.

Then he bade them look at the water now at Boogira, and he said: "Soon will the black swans find their way here, the pelicans and the ducks; where there was dry land and stones in the past, in the future there will be water and water-fowl, from henceforth; when the Narran runs it will run into this hole, and by the spreading of its waters will a big lake be made." And what Byamee said has come to pass, as the Narran Lake shows, with its large sheet of water, spreading for miles, the home of thousands of wild fowl.

ocasy. Dělalý tak v zemi velké jámy. Ty rychle naplnila voda, kterou táhly s sebou. Bajamí si pomyslel, že mu opět mohou uniknout, a kopími je vyhnal z vody. Pak je z bezprostřední blízkosti zabil. Kdykoliv pak byly záplavy, Naran tekla do těch jam, které udělaly kjureje, jak se svíjely.

Když Bajamí uviděl, že jsou kjureje mrtvé, rozřízl je a vytáhl ven těla svých žen. Byly pokryty mokrým slizem a zdálo se, že nejsou živé. Ale on je odnesl a položil do dvou hnízd rudých mravenců. Pak se posadil do jisté vzdálenosti a pozoroval je. Mravenci rychle pokryli těla, rychle je vyčistili od mokrého slizu a Bajamí si brzy všiml, že svaly dívek sebou cukají. „Ach!“ řekl. „Je v nich život, cítí štípání mravenců.“

Téměř zároveň, když promluvil, zahřmělo, ale vypadalo to, že zvuk přichází z uší dívek. A jak ozvěna zanikala, dívky pomalu vstávaly. Na chvíli stály s omámeným výrazem ve tváři. Pak se k sobě přimkly a otráslý se, jako by je přepadl smrtelný strach. Ale Bajamí k nim přistoupil a vysvětlil, jak je vysvobodil od kjurejí. Prikázal jim, aby byly při koupání u hlubokých děr Naranu opatrné, aby se snad k těmto děrám nevrátily kjureje.

Nařídil jim, ať se podívají na vody Búgiry a řekl:

„Brzy si sem najdou cestu černé labutě, pelikáni a kachny. Kde byla v minulosti suchá země a kameny, v budoucnosti bude voda a vodní ptactvo, a to od nynějška. Až poteče Naran, poteče do této díry a jeho voda se rozlije do velkého jezera.“ A to, co Bajamí řekl, se stalo, jak ukazuje jezero Naran s velkou vodní plochou. Rozléhá se na míle a je domovem tisíců divokých ptáků.

5.

Gooloo the Magpie, and the Wahroogah / Straka Gũlũ a děti Wárũgá

Gooloo was a very old woman, and a very wicked old woman too, as this story will tell. During all the past season, when the grass was thick with seed, she had gathered much doonburr, which she crushed into meal as she wanted it for food. She used to crush it on a big flat stone with small flat stones – the big stone was called a dayoorl. Gooloo ground a great deal of the doonburr seed to put away for immediate use, the rest she kept whole, to be ground as required.

Soon after she had finished her first grinding, a neighbouring tribe came along and camped near where she was. One day the men all went out hunting, leaving the women and the children in the camp. After the men had been gone a little while, Gooloo the magpie came to their camp to talk to the women. She said, “Why do you not go hunting too? Many are the nests of the wurranunnahs round here, and thick is the honey in them. Red is the fruit of the grooees, and opening with ripeness the fruit of the guiebets. Yet you sit in the camp and hunger, until your husbands return with the dinewan and bowrah they have gone forth to slay. Go, women, and gather of the plenty that surrounds you. I will take care of your children, the little Wahroogahs.”

“Your words are wise,” the women said. “It is foolish to sit here and hunger, when near at hand yams are thick in the ground, and

Gůľů byla velmi stará žena a, jak vám poví tento příběh, také velmi zlá. Během uplynulého období, když byla tráva plná semen, nasbírala mnoho důnburu, který rozdrtila na mouku, kterou potřebovala k jídlu. Drtila ho malými plochými kameny na velkém plochem kameni – velkému kameni se říkalo dejůrl. Gůľů rozdrtila mnoho semen důnburu k okamžitému použití a zbytek nechala vcelku, aby se roztloukl, až bude potřeba.

Brzo poté, když skončila první mletí, přišel sousední kmen a utábořil se blízko ní. Jednoho dne šli muži lovit. Ženy a děti nechali v táboře. Po chvíli, kdy muži odešli, přišla si straka Gůľů do jejich tábora popovídat se ženami. Řekla: „Proč také nejdete lovit? Kolem je mnoho hnízd wuranun a mají mnoho medu. Grůi má rudé ovoce a začíná zrát ovoce gíebet. A vy sedíte v táboře a hladovíte, dokud se vaši muži nevrátí s dinewanem a bourá, které šli ulovit. Jděte, ženy, a posbírejte tu spoustu, co tu leží kolem. Já se postarám o vaše děti, wárůgy.“

„Tvá slova jsou moudrá,“ řekly ženy. „Je hloupé tu sedět a hladovět, když jsou v trávě po ruce spousty yamů a mnoho ovoce čeká

many fruits wait but the plucking. We will go and fill quickly our comebees, but our children we will take with us."

"Not so," said Gooloo, "foolish indeed were you to do that. You would tire the little feet of those that run, and tire yourselves with the burden of those that have to be carried. No, take forth your comebees empty, that ye may bring back the more. Many are the spoils that wait only the hand of the gatherer. Look ye, I have a durrie made of fresh doonburr seed, cooking just now on that bark between two fires; that shall your children eat, and swiftly shall I make them another. They shall eat and be full ere their mothers are out of sight. See, they come to me now, they hunger for durrie, and well will I feed them. Haste ye then, that ye may return in time to make ready the fires for cooking the meat your husbands will bring. Glad will your husbands be when they see that ye have filled your comebees with fruits, and your wirrees with honey. Haste ye, I say, and do well."

Having listened to the words of Gooloo, the women decided to do as she said, and, leaving their children with her, they started forth with empty comebees, and armed with comeboos, with which to chop out the bees' nests and opossums, and with yam sticks to dig up yams.

When the women had gone, Gooloo gathered the children round her and fed them with durrie, hot from the coals. Honey, too, she gave them. When they had eaten, she hurried them off to her real home, built in a hollow tree, a little distance away from where she had been cooking her durrie. Into her house she hurriedly thrust them, followed quickly herself, and made all secure. Here she fed them again, but the children had already satisfied their hunger, and now they missed their mothers and began to cry. Their crying reached the ears of the women as they were returning to their camp. Quickly they came at the sound which is not good in a mother's ears. As they quickened their steps they thought how soon the spoils that lay heavy in their comebees would comfort their children. And happy they, the mothers, would feel when they fed the Wahroogahs

jen na to, aby bylo utrženo. Rychle půjdeme a naplníme svá koumbí, ale děti si vezmeme s sebou.“

„To ne,“ řekla Gůľ, „to byste byly opravdu hloupé. Unavíte ty nožičky běháním a unavíte sebe břemenem těch, které budou muset být nesený. Ne, vyprázdněte si koumbí, abyste mohly zpět přinést víc. Je mnoho kořisti, která čeká na ruku sběrače. Podívejte, já mám djurí z čerstvého semene dūnburu, který právě pečú na kůře mezi dvěma ohni. To vaše děti sní a já jim rychle udělám další. Pořádně se najedí dřív, než budou jejich matky z dohledu. Podívejte, teď ke mně přicházejí, hladoví po djurí, a já je dobře nakrmím. Spěchejte tedy, abyste se mohly vrátit včas, ať se mohou připravit ohně k upečení masa, které vaši muži přinesou. Vaši muži budou rádi, až uvidí, že jste naplnili svá koumbí ovocem a svá wirí medem. Spěchejte, říkám, a snažte se.“

Ženy poslechly slova Gůľ a rozhodly se udělat to, co řekla. Zanechaly jí děti, vydaly se s prázdnými koumbí, a vyzbrojeny kombů, kterými rozsekají včelí úly a vačice, a s hůlkami na vyhra-bání yamů.

Když ženy odešly, Gůľ shromáždila děti kolem sebe a nakrmila je teplým djurí přímo od ohně. Také jim dala med. Když se najedly, rychle je odvedla do svého skutečného obydlí, udělaného v dutém stromě, kousek od místa, kde pekla djurí. Rychle je vecpala do svého domku, pak sebe a vše zabezpečila. Tady je znovu nakrmila, ale děti už utišily svůj hlad a teď jim chyběly matky a začaly plakat. Jejich pláč dolehl k uším žen, které se vracely do tábora. Rychle šly za hlasem, který nezní dobře mateřským uším. Když zrychlovaly kroky, pomyslely si, jak brzo těžká kořist, kterou mají v koumbí, jejich děti utěší. A ony, matky, budou šťastné, až nakrmí wárůgy

with the dainties they had gathered for them. Soon they reached the camp, but, alas! where were their children? And where was Gooloo the magpie?

“They are playing wahgoo,” they said, “and have hidden themselves.”

The mothers hunted all round for them, and called aloud the names of their children and Gooloo. But no answer could they hear and no trace could they find. And yet every now and then they heard the sound of children wailing. But seek as they would they found them not. Then loudly wailed the mothers themselves for their lost Wahroogahs, and, wailing, returned to the camp to wait the coming of the black fellows. Heavy were their hearts, and sad were their faces when their husbands returned. They hastened to tell the black fellows when they came, how Gooloo had persuaded them to go hunting, promising if they did so that she would feed the hungry Wahroogahs, and care for them while they were away, but – and here they wailed again for their poor Wahroogahs. They told how they had listened to her words and gone; truth had she told of the plenty round, their comebees were full of fruits and spoils they had gathered, but, alas! they came home with them laden only to find their children gone and Gooloo gone too. And no trace could they find of either, though at times they heard a sound as of children wailing.

Then wrath were the men, saying: “What mothers are ye to leave your young to a stranger, and that stranger a Gooloo, ever a treacherous race? Did we not go forth to gain food for you and our children? Saw ye ever your husbands return from the chase empty handed? Then why, when ye knew we were gone hunting, must ye too go forth and leave our helpless ones to a stranger? Oh, evil, evil indeed is the time that has come when a mother forgets her child. Stay ye in the camp while we go forth to hunt for our lost Wahroogahs. Heavy will be our hands on the women if we return without them.”

dobrotami, které pro ně sebraly. Brzo dorazily do tábora, ale běda! Kde byly jejich děti? A kde byla straka Gůlů?

„Hrají wágů,“ řekly, „a schovaly se.“

Matky po nich všude pátraly a hlasitě volaly jména svých dětí i Gůlů. Ale neslyšely žádnou odpověď a nenašly žádnou stopu. Každou chvíli však slyšely své děti naříkat. Ale ať hledaly, jak chtěly, nenašly je. Samy matky hlasitě naříkaly pro své ztracené wárůgy a s naříkáním se vracely do svého tábora, aby počkaly, až se vrátí černí chlapci. Když se jejich manželé vrátili, měly těžká srdce a smutné tváře. Ve spěchu černým chlapcům, když přišli, vyprávěly, jak je Gůlů přesvědčila, aby šly lovit, a slíbila, že když to udělají, nakrmí hladové wárůgy a bude se o ně starat, zatímco budou pryč. Ale – a zase začaly naříkat pro své ubohé wárůgy. Řekly, jak ji poslechly a odešly. Pověděla jim pravdu o bohatství kolem – koumbí měly plné ovoce a kořisti, kterou posbíraly, ale běda! Přišly s velkými zásobami domů a zjistily, že jejich děti jsou pryč a Gůlů také. A nemohly najít ani stopu, i když občas zaslechly zvuk naříkajících dětí.

Muži se rozhněvali a řekli: „Jaké to jste matky, že necháte své děti cizince, dokonce té divné Gůlů z proradného plemene? Cožpak jsme neodešli, abychom získali jídlo pro vás a děti? Viděly jste někdy, že by se vaši manželé vrátili z lovu s prázdnýma rukama? Proč tedy, když jste věděly, že jsme šli na lov, musely jste jít taky a nechat naše bezbranné cizince? To tedy přišla zlá, opravdu zlá doba, když matka zapomene na své dítě. Zůstaňte v táboře, zatímco my se vydáme hledat své ztracené wárůgy. Když se vrátíme bez nich, těžce na ženy dopadnou naše ruce.“

The men hunted the bush round for miles, but found no trace of the lost Wahroogahs, though they too heard at times a noise as of children's voices wailing.

But beyond the wailing which echoed in the mothers' ears for ever, no trace was found of the children. For many days the women sat in the camp mourning for their lost Wahroogahs, and beating their heads because they had listened to the voice of Gooloo.

Muži pátrali na míle v divočině, ale nenašli žádnou stopu po ztracených wárůzích, i když také čas od času zaslechli naříkavý zvuk dětských hlasů.

Ale mimo naříkání, které znělo v uších matek navždy, stopy po dětech se žádné nenašly. Po mnohé dny ženy seděly v táboře a trápily se kvůli svým ztraceným wárůgům a bily se do hlav, protože naslouchaly hlasu Gůlů.

6.

The Weeoombeens and the Piggiebillah / Wíumbínové a Pigíbilá

Two Weeoombeen brothers went out hunting. One brother was much younger than the other and smaller, so when they sighted an emu, the elder one said to the younger: “You stay quietly here and do not make a noise, or Piggiebillah, whose camp we passed just now, will hear you and steal the emu if I kill it. He is so strong. I’ll go on and try to kill the emu with this stone.” The little Weeoombeen watched his big brother sneak up to the emu, crawling along, almost flat, on the ground. He saw him get quite close to the emu, then spring up quickly and throw the stone with such an accurate aim as to kill the bird on the spot. The little brother was so rejoiced that he forgot his brother’s caution, and he called aloud in his joy. The big Weeoombeen looked round and gave him a warning sign, but too late, Piggiebillah had heard the cry and was hastening towards them. Quickly big Weeoombeen left the emu and joined his little brother.

Piggiebillah, when he came up, said: “What have you found?”

“Nothing,” said the big Weeoombeen, “nothing but some mistletoe berries.”

“It must have been something more than that, or your little brother would not have called out so loudly.”

Little Weeoombeen was so afraid that Piggiebillah would find their emu and take it, that he said: “I hit a little bird with a stone, and I was glad I could throw so straight.”

Toto je pouze náhled elektronické knihy. Zakoupení její plné verze je možné v elektronickém obchodě společnosti eReading.